

SEPTEMBER 1958

MEDEDELINGENBLAD

VAN DE

NEDERLANDSE WERKGEMEENSCHAP VOOR INDIVIDUALPSYCHOLOGIE

Redactie: Mevr. G.Polak-de Meyer,
Reynier Vinkeleskade 24, Amsterdam.
Tel. 799028.
Dr.J.A.Delhez. J.Vinkenborg.

GEZINSGROEPSTHERAPIE

Lezing door Mevrouw S.J.de Vries, Oakland, California, gehouden tijdens het week-end in de Internat.School voor Wijsbegeerte te Amersfoort op 28 en 29 Juni 1958.

De gezinsgroepstherapie is een geheel nieuwe wijze van behandelen, die pas de laatste 5 à 6 jaren in Amerika wordt toegepast. Ze is zelfs zo nieuw, dat er nog geen wetenschappelijke analyse van bestaat.

Dr.John E.Bell, regional director van de afdeling Psychologie te San Francisco van het Departement van Health, Education and Welfare, is degene, die op dit terrein de meeste ervaring heeft.

Men is tot deze manier van behandelen gekomen uit onvoldaanheid over de tot nu toe toegepaste therapieën.

Het gezin vormt een eenheid en de moeilijkheden, die de leden van een gezin hebben, zijn vaak in het gezin en door de speciale constellatie van dat gezin, ontstaan. Het gaat er nu om, hoe men de eenheid van het gezin benadert.

Bij de oude behandelingswijze werden vader, moeder en kind allen door een aparte psycholoog behandeld; de individualpsychologie gaf er - gezien de eenheid van het gezin - echter de voorkeur aan de ouders en het kind door een en de zelfde therapeut te laten behandelen. Ook aan deze therapie kleefden echter bezwaren. Er ontstond namelijk dikwijls een versterkt minderwaardigheidsgevoel bij de ouders. Bij het bezoek aan de therapeut - nadat ze al van alles met het moeilijke kind - zonder succes overigens - hadden geprobeerd, verwacht-

ten ze eigenlijk altijd een goedkeuring van de methode, die ze tot nu toe hadden toegepast en daaraan vastgekoppeld een recept voor wat ze nu nog anders zouden moeten doen om het gewenste resultaat te bereiken. Doch als ze te horen krijgen, dat ze van nu af aan een geheel andere weg zullen moeten bewandelen, vinden ze dat niet prettig en denken het nu helemáál niet meer te kunnen. Ze zien hun eigen rol en die van de broertjes en zusjes over het hoofd, evenals het feit, dat alle leden van het gezin invloed op elkaar uitoefenen en tussen hun weerstand tegen het zien van de eigen rol en hun schuldgevoel, speelt zich het versterkte minderwaardigheidsgevoel af.

Vooral vaders willen zich wel eens aan de eenheid van het gezin onttrekken, door niet op het spreekuur te komen en als motief: geen tijd etc., op te geven. Behalve dat ze hiermee blijk geven van hun eigen minderwaardigheidsgevoelens, belasten ze de moeder nu des te zwaarder. Hij (èn de therapeut) hopen nu, dat moeder thuis een getrouw verslag van wat besproken is zal geven; vader kan hiertegen weerstand opbrengen en dit geeft dan weer een weerstand tegen de behandeling van het kind.

Ook het kind hoopt op hulp van de therapeut. Het kind weifelt in het begin eveneens; het doet schuchtere pogingen, die in de aanvang noch door de ouders, noch door het kind zelf als tekenen van verbetering worden herkend. Ook dit versterkt het minderwaardigheidsgevoel.

Vooral adolescenten kunnen erg weerbarstig zijn, wat dikwijls een graadmeter is voor de mate van tegen de behandeling zijn van de ouders. Aan de andere kant kunnen ze erg aanhankelijk zijn, wat door de ouders weer kwalijk kan worden genomen. Zo zijn er dan over en weer klachten. De ouders voelen zich doorgaans hulpeloos, als ze hun kinderen anders leren beschouwen. Ze zijn nieuwsgierig naar wat de psycholoog met de kinderen heeft besproken; ze vragen, hoe lang zo'n behandeling nu moet duren en wat het allemaal moet gaan kosten.

Al deze bezwaren zijn tegenstrijdig met het principe van eenheid van het gezin.

In 1952 is Mevr. de Vries toen met een geheel

nieuwe methode begonnen. Eerst kwam men er toe om - indien er een goede verstandhouding tussen de ouders en het kind bestond - aan het kind toestemming te vragen de ouders om beurten bij de besprekingen toe te laten. Dit geschiedde vooral om de pogingen tot verbetering van het kind door de ouders naar waarde te doen schatten. De ouders leerden hier veel van. Ze moesten zich steeds geheel op de achtergrond houden - ook, als het kind leugens vertelde.

Deze methode werd zo gauw het maar enigszins mogelijk was, toegepast en de resultaten waren goed. Vader en moeder moesten zich inspannen om op te merken wat de therapeut met het kind besprak en ze konden nu weten, waarom het kind op een bepaalde manier handelde; ze herkenden zo de handelwijzen van hun kind, en tezamen "oefenden" ouders en kind. Ook duurde de therapie korter. Een nadeel was echter, dat er een te sterke concentratie op één kind ontstond en meestal kwamen er dan ook spoedig klachten over andere broertjes of zusjes, die tot nu toe nog geen aanleiding tot moeilijkheden hadden gegeven. Die vertoonden dan o.a. zelfs psycho-somatische symptomen (b.v. het aandacht trekken door kuchen).

Deze methode was dus nog niet helemaal ideaal.

Dr. Bell nu, paste gezinsgroepstherapie toe. Bij deze therapie worden de ouders en de kinderen tegelijk behandeld.

Dr. Bell, die oorspronkelijk uit de school van Freud kwam, leerde later Adler heel goed kennen en waardeerde zijn leer. Het was in 1951, dat Dr. Bell met deze therapie begon. Hij paste al eerder groepstherapie toe - voornamelijk met adolescenten - doch boekte met de psycho-analytische methode niet veel resultaat. Hij vond tenslotte, dat het gezin de meest echte groep vormt, in tegenstelling tot andere groepen, die kunstmatig zijn samengesteld. Het gezin is een sociale en organische eenheid.

In een bespreking met zo'n groep doen alle leden mee, d.w.z. de ouders en alle kinderen van 9 jaar en ouder. In de regel kunnen nl. alleen kinderen van 9 jaar en ouder zich verbaal voldoende uitdrukken. Ook andere personen, die wezenlijk tot het gezin behoren,

zoals bv. inwonende grootouders e.d., dienen in de regel bij deze besprekingen aanwezig te zijn.

In de behandeling zijn 6 perioden te onderscheiden.

1. Oriëntatie-periode;
 - a. alleen met de ouders,
 - b. met het hele gezin.
2. De aandacht is uitsluitend op de kinderen gevestigd.
3. De aandacht is gevestigd op de ouders en de kinderen; beide nemen deel aan het gesprek.
4. Daar doorheen inter-actie van vader en moeder.
5. Inter-actie tussen broertjes en zusjes in een rivaliteitsvorm; later in rustiger vorm.
6. Het gehele gezin staat in eigen middelpunt van de belangstelling.

In het eerste gesprek met de beide ouders wordt de aard van de moeilijkheden opgenomen. Gezegd wordt, dat het kind niet los van zijn omgeving gezien kan worden en dat het daarom ook niet apart in behandeling genomen kan worden. De ouders zullen erkennen, dat iets hun is ontgaan en hun wordt gezegd, dat dit in een gezinsbespreking naar voren zal komen. De kinderen krijgen thuis vaak niet voldoende kans zich uit te drukken, waardoor ze storend op hun omgeving gaan werken. In de behandeling zullen de kinderen nu ruimschoots in de gelegenheid komen zich uit te spreken en hun mening te zeggen over de moeilijkheden in het gezin en wat zij denken dat de eventuele oorzaken daarvan zijn. Aan de ouders wordt dan verzocht de voorstellen ter verbetering waar de kinderen mee komen, in te willigen. Daarbij worden ze er ernstig voor gewaarschuwd, dat er heel rauwe dingen naar voren zullen komen en dat de ouders harde noten te kraken zullen krijgen.

Verder worden in het eerste gesprek de frequentie van de besprekingen en de financiële kwestie geregeld. Ook dient te worden vastgesteld, dat het kind waar het om gaat, geen organisch gebrek heeft. Van belang is ook goed te onthouden wat de ouders nu zeggen om dit te kunnen vergelijken met wat zij later zeggen.

Aan de hand van een voorbeeld uit haar praktijk, wordt nu het verdere verloop van de behandeling door spreekster toegelicht. We geven, daar het geval zelf niet gepubliceerd mag worden, enkele hoofdlijnen.

Het voordeel van deze wijze van behandelen blijkt al spoedig uit diverse punten, die reeds in de eerste gezamenlijke zitting van het genoemde voorbeeld naar voren komen. Zo blijkt bv. dat in dit speciale geval het niet in de eerste plaats het probleemkind is, dat de moeilijkheden veroorzaakt, maar de bepaalde houding van ieder van de ouders afzonderlijk tot het broertje.

De therapeute leidt het tweede (gezamenlijke) gesprek in, door er op te wijzen, dat allen in dit gezin zich ongelukkig voelen en dat het een taak voor het hele gezin is hier verbetering in te brengen. Verder legt ze er de nadruk op, dat ieder kind zich hier geheel vrij mag uiten, dat ieder hiervoor ruimschoots aan de beurt zal komen en dat ze voor dat wat ze eventueel zeggen zullen, nooit later thuis gestraft zullen worden; de kinderen zullen het alleréérst in de gelegenheid komen hun mening te zeggen en de bedoeling van dit alles is, elkaar beter te leren begrijpen en vrij met elkaar te leren praten.

De therapeute zal niets doen, niet ingrijpen, niet oordelen, niets aanraden. Belangrijk is dat de door de kinderen voorgestelde verbeteringen door de ouders worden aanvaard, voor zover mogelijk.

Bij deze therapie gaat alles vaak zeer snel. De kinderen beginnen en worden zeer aangemoedigd. Eerst komen er oppervlakkige voorstellen naar voren. Ze krijgen meer zelfvertrouwen, doordat ze merken, dat er ernstig naar hen geluisterd wordt. Dit wekt tevredenheid bij hen op. Dat moet ook, want ze moeten sterk gemaakt worden om wat de ouders later naar voren brengen, te willen bespreken.

En dan komen er feiten naar voren, die belangrijk zijn: het wordt duidelijk welke rol vader of moeder in het gezin speelt en welke plaats zij innemen; de kinderen durven het gedrag van de ouders openlijk te be-critiseren, bv. gulzigheid, het niet vervullen van hun dagelijkse plichten t.o. van het gezin, etc. Er komen zo - mede gezien de reacties van de ouders - heel speciale dingen naar voren, waarvan men zich in het geheel

niet bewust was.

Hierin schuilt het belangrijke verschil met de individuele therapie. Bij de gezinsgroepstherapie komt een belangrijke factor als gegeven naar voren, namelijk het samenspel in het gezin; het zijn alles verhoudingen, en hieraan wordt voornamelijk aandacht geschonken. De groep brengt zelf zijn moeilijkheden naar voren.

Zoveel mogelijk moeten alle vijandelijke gevoelens worden uitgesproken en de kinderen zeggen vaak tegen de therapeute, wat voor de ouders bestemd is. Deze duidt, dat het hun gevoelens zijn, die hen ongelukkig maken.

In de 5e phase komt dan tot uiting, wat de broertjes en zusjes op elkaar hebben aan te merken.

En in de laatste phase komt de eenheid van het gezin naar voren. Nu mag ook besproken worden, wat er buiten het gezin voorvalt.

Wat zijn nu de in het oog vallende voordelen van de gezinsgroepstherapie?

Het gezin is een organische en sociale eenheid; de hulp, die geboden wordt, is voor allen gelijk. Er zit een bepaalde kracht in het gezin en in het gestoorde gezin wordt die kracht op een verkeerde manier gebruikt. De therapeut laat het gezin van het begin af als een eenheid samenwerken, wat tot nu toe nooit gedaan was. Alle gezinsleden hebben invloed op elkaar uitgeoefend; ze hebben geen uitzicht meer op elkaar, mede doordat ze slecht waarnemen. Ze zijn te veel vertrouwd met ieders gedrag en ieder heeft er belang bij zó te zijn, als hij is.

Dr. Bell zegt: De moeilijkheden zijn het teken, dat de verstandhouding in het gezin verstoord is. Er is een gestoord gezin. Er zijn niet gestoorde ouders of gestoorde kinderen.

Tijdens de behandeling geeft de therapeut geen "recepten". Allen staan op gelijk niveau: de behandelende en de behandelde. Het gehele gezin zoekt naar een oplossing, bijgestaan door de therapeut. Deze zet de krachten in werking. De ouders worden op een normaal niveau geplaatst.

Het blijkt, dat alle leden met hun daden een bepaald doel volgen. In de behandeling bezint ieder

zich nu op zijn eigen rol; de blaam wordt niet meer op één lid van het gezin gegooid. Aan allen wordt geleerd, wat ze met hun vijandige gevoelens moeten doen. De gezinsleden leren elkaar onder leiding te helpen; het gezin maakt zijn eigen doelstellingen en bepaalt zijn eigen waarde. De therapeut oefent geen invloed uit, noch geeft hij raad of spreekt hij een oordeel uit. Dit alles versterkt de gezinsbanden. En omdat deze vorm zuiver democratisch is, ontstaat er wederzijdse belangstelling in het gezin en eerbied voor de individuele verschillen.

Mocht tijdens de zittingen blijken, dat een van de leden een aparte behandeling nodig heeft, dan geschiedt dit door een andere therapeut. De groepstherapeut blijft groepstherapeut.

Onzekerheid en angst worden verminderd en ieder gaat met het gevoel, dat er in dat uur heel wat gebeurd is, naar huis.

Door al deze factoren is de behandeling veel intensiever en neemt zij belangrijk minder tijd in beslag, dan wanneer alle leden van het gezin apart behandeld zouden worden. Dr. Bell heeft eens de behandeling in elf keer geheel gereed gehad.

Dat de kosten hierdoor wel tot een minimum worden gereduceerd, is tenslotte een voordeel, dat vele gezinnen, die in moeilijkheden verkeren, bijzonder aangenaam zal zijn.

F.J.

GRANDMA MOSES EN ADLER

Volgens Adler moet de mens zich weren op drie fronten van het leven: dat van de arbeid, van de liefde en van de omgang met mensen (die Gesellschaft). Dit geldt voor de mens in de bloei van het leven, maar zo voegde hij er later aan toe: auch das Aeltern ist eine Aufgabe.

Niet ieder lost deze opgaaf even gemakkelijk op. De laatste levensjaren van Frederik van Eeden zijn moeilijk en niet blijmoedig geweest. Zo vertelt ons zijn zoon. Fr. van Eeden zelf heeft zijn gevoelens vertolkt in een gedichtje van zijn latere tijd:

Het heette: Stem van generzijds. Ik geef U daarvan enige coupletten:

Wist ik mijn korte levenswijding
Te vieren als een heilig feest?
Is mij 't ontwaren tot verblijding,
't Bepeinzen tot een lust geweest?
Als vaagde ik zwarte spinneraggen
Van oud en kostbaar schilderij
Zag 'k onontgonnen vreugden lachen
Voor 't eerst van duist're spinsels vrij.

En als laatste couplet geeft hij:

Hard drukt de spijt om nood'loos lijden
Om glorie door een waan gemist.
De aarde was zo licht, toen ik moest scheiden
En zoveel schoner dan ik wist.

Gelukkig staat niet iedereen zo troosteloos aan het eind van zijn leven. Een andere taal, be-
moedigend en opwekkend, spreekt uit het schilder-
werk van Grandma Moses, een Amerikaanse schilderes.
In haar eenvoud heeft zij de wijsheid van het le-
ven gegrepen. De klacht van Frederik van Eeden zal
zij niet behoeven te uiten. Anna Mary Robertson
wordt in de kranten meestal Grandma Moses genoemd.
Haar schilderwerk is enige jaren geleden in Den
Haag tentoongesteld geweest.

Het trok verbazend veel mensen, niet alleen
volwassenen, ook vele kinderen zag men vol belang-
stelling naar haar schilderstukken kijken. Zij werd
geboren in de Staat van New York op een boerenhoe-
ve in 1860. Haar vader was een vlasverbouwer. Toen
zij 17 jaar oud was, huwde zij Thomas Salomon Moses.
Het jonge paar trok zuidwaarts en vestigde zich op
een hoeve in Virginia. Zij bleven er twintig jaar
en kregen er tien kinderen. Vijf stierven jong.
Grandma Moses schrijft in haar levensgeschiedenis:
Wij lieten er vijf kleine grafjes achter.

Toen zij 45 jaar was, keerden zij in de staat
New-York terug en kochten daar een hoeve. Sedert is
zij daar blijven wonen. Op 67-jarige leeftijd ver-
loor zij haar man. Daarna bestuurde zij de hoeve al-
leen, later met haar zoon.

Toen zij 76 was, werd het boerenwerk haar te zwaar en zocht zij andere bezigheid. Eerst ging zij borduren en bood deze werken aan op de jaarmarkt van haar dorp, tegelijk met haar zelf gemaakte jams. Maar niemand keek er naar om.

Echter zij gaf de moed niet op en het ruim 70-jarige oudje besloot te gaan schilderen. Dat ging veel gemakkelijker, zegt ze. Schilderles heeft zij nooit gehad. Zij is volkomen auto-didakt. Op haar doeken beeldt zij het boerenleven uit. Zij schildert het landschap om haar hoeve, bij zonneshijn en regen, bij storm en sneeuwjacht, in de wisseling der seizoenen. Zij geeft de wijde uitzichten van de streek waar zij woont, de tuinen, de huizen, de bomen en de bergen op de achtergrond. Naast deze wijde omgeving de knusse gezelligheid in huis. Zij beeldt de feesten met Kerstmis, de ontvangst van bezoek, het spelen van de kinderen, maar ook het rijden in de zomer, het skiën en schaatsen in de winter om de hoeven heen.

De schilderes houdt van het detail, alles wordt minutieus uitgebeeld, zoals een tekenend kind dat graag doet. In dit detailtekenen en ook in de uitbeelding van het landschap deden haar schilderijen ook mij, evenals anderen, aan Breughel denken. (Zij heeft deze nooit gezien.) Uit haar werken straalt de levensvreugde over de kleine reële dingen van het dagelijkse leven U tegemoet.

Kortgeleden dwaalde ik door het Stedelijk Museum te Amsterdam en zag de werken van Picasso en Mondriaan in hun latere periode. Onmacht was het niet, die Picasso dreef tot zijn bizarre voorstellingen, dat mengsel van ogen, neus en mond, waarmee hij een portret bedoelt. Men denke bv. aan het meesterlijke portret dat hij van Strawinsky maakte. Dezelfde indruk krijgt men bij Mondriaan, wanneer men zijn gekleurde vlakverdelingen ziet. Ook deze maakte in zijn jonge jaren schilderstukken, waarop hij kleurig de werkelijkheid uitbeeldde.

Zeker, zijn vlakverdelingen doen harmonisch aan, maar wanneer ik mijn geest openstel voor deze beide schilders en hun werk op mij laat inwerken, dan word ik getroffen door hun gemis aan vreugde over de talloze vormen der werkelijkheid. Hun abstracties zijn

vreugdeloos voor mij. Het is mij of deze schilders het kloppende, warme leven minachten en het woord van Mephisto in Goethes Faust komt in mij op: Denn alles was entsteht, ist wert dass es zu Grunde geht, drum besser wäre 's dass es nicht entstände. Wellicht beelden deze schilders de wanhoop uit der tegenwoordige wereld, maar zij zijn geen Beethoven, die uit de diepte der vertwijfeling naar de vreugde stijgen doet.

Hoe anders is het werk van Grandma Moses. Het leven is haar lief met zijn dagelijkse gebeurlijkheden, met zijn huiselijke feesten, met zijn arbeid in de wisselende seizoenen, bij sneeuw, regen en zonneschijn. Zij zelve zegt van haar schilderstukken: wanneer iemand mijn werk ziet, moet hij prettige gevoelens ondervinden en geen onaangename, die zijn er toch altijd genoeg.

Hoe zij gewaardeerd wordt, blijke uit het volgende: Veel van haar werken hebben in Amerika een geweldige populariteit verworven. Ieder belangrijk tijdschrift in Amerika heeft uitvoerige artikelen over het werk van haar gebracht, haar schilderstukken hangen in alle grote musea. Truman gaf haar persoonlijk de prijs van de Women National Press Club. Haar werk geldt in Amerika als het beste op het gebied van Moderne Primitieve schilderkunst.

De Amerikaanse schrijver Louis Bromfield, die het boek "Grandma Moses. American primitive" van een voorrede voorzag, geeft daarin zijn verklaring voor haar steeds toenemende vermaardheid, de stijgende belangstelling en de erkenning, die haar werk ook in kunstcritische kringen ontmoet. Hij schrijft: "Deze schilderkunst stilt een eigenaardige honger, welke alle mensen in dit tijdsbestek van dorheid en onrust sterker gevoelen. Honger naar meer diepte, krachtiger geest, vollediger bevrediging, dan die, welke de materialistische filosofie en politieke ideologieën, ja zelfs letterkunde en kunst, die uit de industriële omwenteling voortgekomen zijn, bieden."

Waarlijk, in haar eenvoud heeft Oma Moses de wijsheid van het leven gegrepen. De klacht van Frederik van Eeden, bij de aanvang van dit stuk geciteerd, zal zij niet behoeven te uiten. Maar zij

spreekt door haar liefde voor het leven niet alleen voor ouderen, ook mensen in de bloei der jaren en vooral kinderen kan zij boeien. Misschien zou men over de geest die uit haar werken spreekt, kunnen zeggen, wat in de bijbel over de kinderen staat geschreven: Hunner is het koninkrijk der hemelen.

Oma Moses, ook ik ben U dankbaar omdat gij spreekt over de vreugden van het eenvoudige dagelijkse leven: "Ein jeder lebt es, nicht allen ist es bekannt." Gij hebt onbewust gevoeld: auch das Aeltern ist eine Aufgabe; en gij hebt deze opgaaf positief opgelost. Gij hebt getoond, dat ook de ouderdom vreugdevol en waardevol kan zijn.

M.S.-D.

GEBRUIK DE TIJD,

MAAR LAAT U NIET VERLEIDEN TOT OVERHAASTEN.

Een overpeinzing in een restaurant in de Kalverstraat te Amsterdam.

Ik kon op mijn gemak de vele voorbijgangers gadeslaan: oud en jong stroomde voorbij en ieder had haast. Het was alsof een onzichtbare stroom hen voortbewoog; sommigen zagen er opgewekt uit, de meesten echter hadden een zorgelijke trek op hun gezicht.

"Hoe kan het ook anders", dacht ik, "de mens kan geen rust vinden, de mens moet steeds verder, moet steeds meer. Toen schoot mij een stukje uit "De opstand der horden" in gedachten, waar Ortega Y Gasset ongeveer zegt: "Juist omdat de levenstijd van de mens beperkt is, juist omdat hij sterfelijk is, moet hij over de afstand en de tijdsduur zegevieren. Voor een onsterfelijk wezen, zou een auto zinloos zijn."

Het leven van een mens is te kort en te onzeker. De mens wil in deze tijd, waar zoveel te beleven valt, zoveel mogelijk doen, de tijd zoveel mogelijk gebruiken (beheersen).

Een ander citaat kwam bij mij op:

"God heeft wel de tijd geschapen,
echter niet de haast.

Hij laat werken, maar ook slapen,
hoe de wereld raast."

Haast wordt altijd uit angst geboren: angst om de trein te missen, angst om een baan te verliezen, angst om een klant kwijt te raken, angst om niet klaar te komen, angst om te falen bij de opvoeding van onze kinderen, en niet in de laatste plaats angst voor de oorlogsdreiging, waardoor al het verworvene en het leven teniet gedaan kan worden. Vult U zelf maar verder in!

Men stelt hier als natuurlijk verweer de gespannen jachtigheid tegenover. Er zijn mensen, die door deze spanning overal te laat mee beginnen en de hele dag achter de tijd aanhollen. "Ons leven gaat, zoals wij zelf dit maken". Wie dit niet inziet en er niet naar handelt, zal nimmer de blijdschap verstaan van de overgave en het vertrouwen, dat de rust schenkt. De rust, waarin wij objectief de dingen en mensen om ons heen kunnen beschouwen en waardoor we de blijdschap in "het kleine" kennen. De mens, die een rustpunt vormt temidden van de wereld die raast, zal vele kleine momenten opmerken, waaruit hij vreugde en vertrouwen kan putten. De gespannen, voortgejaagde mens gaat aan vele kleine vreugdevolle dingen in natuur en cultuur voorbij, hij gunt zich de tijd niet deze op te merken en doet zichzelf en anderen schade. Degene, die in haast handelt - voortgejaagd wordt - heeft grote kans, zichzelf en anderen niet tot recht te laten komen en vele waardevolle momenten voorbij te laten gaan. De haastige mens betreft zijn medemens in zijn haast, waardoor er wederzijds een gespannen verhouding ontstaat. De mens wil steeds meer hebben en heeft angst, dat de ander hem voor zal zijn: weer de wedloop met de tijd. Waarom eigenlijk deze haast? Waarom delen wij de tijd niet zo in, dat wij rustig kunnen overzien wat er gedaan moet worden en daardoor deze beter kunnen gebruiken zonder te haasten?

Gebruik de tijd,
maar laat U niet verleiden tot overhaasten.

L.C.v.D.

GEESTELIJKE VERZORGING
VAN BUITENKERKELIJKE GEDETINEERDEN.

Ondanks de artikelen die de laatste jaren verschenen zijn in sommige damesbladen als Libelle e.d. over het leven in de (vrouwen)gevangenis, verlucht zelfs met foto's, bevat dit gebouw voor de meeste mensen toch een wereld waar men als een vreemdeling buiten staat, een wereld vol spanningen, problemen en tragiek. Ook al weten we, dat men, wat behandeling, ontspanning, hygiënische toestanden betreft, steeds naar verbetering streeft, dat er in feite al veel verbeterd is, het brengt ons niet dichterbij tot de sfeer waarin gedetineerden leven, een sfeer die ontstaat door de emotionele geladenheid van hen die hier kortere of langere tijd van hun leven gedwongen zijn te verblijven als gevolg van een door hen gepleegd delict. Voor dit delict worden ze verantwoordelijk gesteld, anders zou het opleggen van straf zinloos zijn.

Deze straf bestaat uit een lichamelijke vrijheidsberoving, geestelijk echter is de gevangene vrij en kan hij de vorm van geestelijk contact zoeken die hij wenst. Dominee en aalmoezenier bezoeken hun geloofsgenoten, maar pas enige jaren is er ook voor buitenkerkelijken een mogelijkheid tot geestelijk contact. Het Humanistisch Verbond heeft de taak op zich genomen de geestelijke verzorging van buitenkerkelijken te organiseren en het heeft daartoe een aantal geestelijke raadslieden aangesteld, die de laatste jaren een groeiend aantal mensen die daartoe de wens te kennen hebben gegeven, bezoeken.

Waar de Reclassering vooral gericht is op het de mogelijkheid bevorderen van hernieuwde aanpassing op maatschappelijk gebied, dus meer op de praktijk gericht is, benadert de Geestelijk Raadsman de delinquent in zijn totaliteit als mens. Van beide zijden zullen er stellig wel grensoverschrijdingen plaatsvinden en samenwerking is zeker belangrijk. Ook als het lijkt of het gepleegde strafbare feit geheel gericht is op het voldoen aan eigen begeerten dan geloof ik nog, dat de misdaad een gevolg is van innerlijke spanningen tussen "ik" en maatschappij. Wanneer men dan bovendien gegrepen wordt, met de politie in aanraking komt, de gehele

procedure meemaakt van berechting en straf dan is er niet veel fantasie voor nodig om zich in te leven in de psychische ontreddeering die hiervan het gevolg kan zijn. De gemeenschap oordeelt, keert zich tegen de delinquent, plaatst hem in een inrichting waar hem in de meeste gevallen alle initiatief ontnomen wordt, waar hij vaak als een onmondige behandeld wordt; het huidige strafstelsel brengt dit in de meeste gevallen mee.

Nu is het goed dat er ook voor de niet-kerkelijke een mogelijkheid bestaat tot geestelijk contact met iemand die naar hem luisteren wil, die openstaat voor zijn moeilijkheden en geestelijke conflicten, die samen met hem denken wil over de mogelijkheden om uit zijn geestelijke nood te geraken. Een medemens, die appelleert aan zijn gevoel van eigenwaarde, aan het gevoel van verantwoordelijkheid dat hieruit voortvloeit tegenover zichzelf en anderen.

Dit heel in het kort over geestelijke verzorging van buitenkerkelijke gedetineerden. De vragen die er rijzen wil ik graag, zover in mijn vermogen ligt, beantwoorden.

G.R.-S.

Mededelingen van het Secretariaat.

Weenen.

Van de Verein für Individualpsychologie te Weenen ontvingen wij een brief, waarin werd verzocht, namens de Weense groep allen te danken die hebben bijgedragen tot het slagen van de Adlerherdenking in het vorige jaar.

Adresveranderingen.

Mevr. H.J.E.Bosch-Wilton, Huis Dalsteyn,
Ellecom (Gld.)

Mej.W.Koenders, thans Mevr. W.Wiegman-Koenders,
's-Gravendijkwal 163 B, Rotterdam.

Cursus.

De heer H.J.Kist heeft zijn functie als assistent cursusleider wegens drukke bezigheden moeten

neerleggen. Het bestuur dankt de heer Kist voor het werk, dat hij dit jaar voor de cursus deed.

Mevr. D.v.d.Nieuwenhuizen-Mettivier Meyer te Heemstede werd bereid gevonden de taak van de heer Kist over te nemen.

Tentamen - Examen.

Met goed gevolg werd tentamen afgelegd door de dames: Avelingh-Ockhorst, Bielle, Buys, Hartogh-Vieth, v.d.Hoek, Jantzen, Mantz, Meeuwig-Wolthekker, Schoo, Schultz, Uyttenboogaard en Wilms en de heren Holst en Pauël. Een cursist moet nog tentamen doen.

Het getuigschrift werd uitgereikt aan de dames: Benkemper, Bosma-Veenstra, Briët, Foeken-Bijl, Kelderhuis, de Leeuw, Muller-Metz, v.Praag-Breugelmans, Schwarzschild, Schmohl-Heines, Wartena en de heren: Buschman en Huele. Drie cursisten zullen het examen nog afleggen,

Bibliotheek.

Door verandering van onze leslokalen, hetgeen voor de cursisten een grote verbetering is, maar waar tot onze spijt onze bibliotheek niet geplaatst mag worden, moesten wij naar een bevredigende oplossing zoeken.

De boeken die door de cursisten in gebruik zijn, werden in twee grote handkoffers gepakt. Deze worden in de vestiaire op het eerste perron in bewaring gegeven, zodat de boeken op de cursus geruild kunnen worden.

De bibliothecaresse, die deze twee koffers afstond, kan er echter slechts één missen. Onze vraag is nu:

WIE KAN EEN GROTE HANDKOFFER HIERVOOR AFSTAAN?

Door vriendelijke medewerking van twee onzer medewerkers, is het ons mogelijk de overige boeken onder te brengen. Mevr. A.A.J.H.Ubbens-Büttger heeft ons belangeloos een boekenkast afgestaan, welke wij bij Mevr.Mr.N.Chr.E.v.d.Bergh-Marcus mogen plaatsen.

Hierdoor is het dus mogelijk om schriftelijk boeken aan te vragen bij de bibliothecaresse, Mej. L.C. van Dijk, Vossiusstraat 51 bel, Amsterdam-Z. Deze kun-

nen U tegen de portokosten, aangetekend worden toegezonden.

Het blijft natuurlijk jammer, dat wij ons kostbare bezit hebben moeten splitsen, maar het verheugt ons, dat wij op deze manier in de gelegenheid zijn de boeken voor onze leden en medewerkers in gebruik te kunnen houden. Het halen en verzenden van de aangevraagde boeken zal wel wat meer tijd nemen, zodat wij Uw medewerking en geduld hierbij inroepen.

Voor zover de plaatsruimte dit toelaat, volgt hieronder opgave van een deel van de boeken, verkregen uit de nalatenschap van Mevr. Spruitenburg.

- Ar.3. J.L.Arndt - Zelf Dramatisering.
- Ar.4. " Psychoanalyse en Zelfinzicht.
- Be.3. Prof.Dr.J.H.v.d.Berg,- Psychologie v.h.ziekbed.
- Ca.3. Prof.Dr.E.A.D.E.Carp - Suggestie.
- Ca.4. id. - De Analytische Psych. behandelingsmethode volgens Jung.
- Fr.4. Anna Freud - De Psycho-analytische behandeling voor kinderen.
- Fr.5. Viktor E.Frankl - Ein Psycholog erlebt das K.Z. (Konzentrationslager).
- Ho.3. Dr.Karen Horney - Zelfanalyse.
- Ju.3. C.G.Jung - Psychologie en opvoeding.
- Ju.4. id. Die Beziehungen zwischen dem Ich und dem Unbewussten.

Bestuursadressen:

Secretariaat: Wessel Gansfortstraat 21,
Amsterdam-W. tel. 13.33.48.
Mevr. A.van Beest-Cocural.
Mej.L.C.van Dijk.
Mevr. I.M.Klompe-Gassée.

Bibliotheek: Mej. L.C.van Dijk,
Vossiusstraat 51 bel. Amsterdam-Z.

Penningmeesteresse:

Mevr. C.A.Brëas, Dorpsstraat 37,
Lunteren. Tel. K8388-390.